

Головкова Г. І., здобувач вищої освіти ОС «Магістр»

Дуда Ю. В., кандидат ветеринарних наук, доцент

Шевчик Р.С., кандидат ветеринарних наук, доцент

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро

e-mail: dudajulia1976@gmail.com

ПОШИРЕННЯ БАБЕЗІОЗУ СОБАК ТА ФОРМИ КЛІНІЧНОГО ПРОЯВУ

Вступ. Результати останніх досліджень ряду вчених вказують на те, що інвазійні захворювання посідають значне місце у загальній структурі заразних хвороб дрібних домашніх тварин [1-2], серед яких є бабезіоз [3-4]. У м'ясоїдних, а саме - собак - це широко поширене інвазійне захворювання, що зустрічається у багатьох країнах світу [5-6], та Україна не є винятком [7-10].

Тому метою наших досліджень - було встановлення поширення захворювання у собак, а також визначення форм залежності від паразитемії в умовах приватної ветеринарної клініки.

Матеріал і методи дослідження. Дослідження проводили в умовах приватної ветеринарної клініки «Панда» м. Дніпро. У роботі використовували паразитологічні, морфологічні, клінічні методи дослідження.

Результати дослідження. Згідно ветеринарної звітності ветеринарної клініки «Панда» м. Дніпро за останні 2 роки із 308 хворих на паразитарні хвороби собак, бабезіоз було виявлено у 26 випадках із 150 випадків інвазійних хвороб у 2019 році, та у 30 собак із 158 випадків інвазійних хвороб за 2020 року.

Виходячи з аналізу ветеринарної звітності, у ветеринарної клініки «Панда» перший спалах захворювання у 2019 році припадав на кінець березня (3,8%), а надалі відмічали бурхливе зростання екстенсивності бабезіозної інвазії. З початку травня власники собак почали знімати з тварин кліщів, які або присмоктались, або вільно повзали по волосяному покриву.

Нападу кліщів у квітні 2019 року зазнали 2 (7,7%) собаки, у травні — 6 (23,1%), у червні — 4 (15,4%) з усіх, що звернулися до фахівців клініки. У липні та серпні екстенсивність інвазії спала до 11,5% і 3,8% відповідно. Середня кількість кліщів, виявлених на тваринах, становила 12 – 16 особин. Другий спалах бабезіозу у собак спостерігався у вересні і жовтні, відповідно 23,1% та 11,5% і вже в листопаді хворих тварина не реєстрували.

Подібна сезонна тенденція спостерігалась і у 2020 році, так перші 2 (6,7%) хворі тварини були зареєстровані у березні, у квітні — 3 (10,0%), у травні — 7 (23,3%), у червні — 6 (20,0%), у липні — 4 (13,3%). У серпні екстенсивність інвазії спала до 0%. Другий спалах бабезіозу у собак спостерігався у вересні 16,6%, а вже у жовтні та листопаді ураженість знизилась до 6,7% та 3,3% відповідно. Отже, теплий період року є найнебезпечнішим з огляду на виникнення бабезіозу у собак.

Враховуючи конкретні дані щодо сезонної динаміки бабезіозу у собак, ми переконалися, що травень (23,2%) і вересень (19,9%) є найбільш небезпечними у виникненні бабезіозної інвазії собак у місті Дніпро.

Вивчення вікової сприйнятливості у собак до бабезіозу підтвердили, що молоді тварини є більш уразливими. Найбільшу кількість собак, які захворіли на бабезіоз були тварини у віці від 1 до 3 років

Діагноз підтверджували, враховуючи анамнестичні дані, виявляли при огляді тварин кліщів, проводили лабораторні дослідження мазків крові, фарбованих за Романовським, знаходили подвійні грушоподібні бабезії, з'єднані під гострим кутом і розташовані в центрі еритроцита.

За результатів мікроскопії мазків крові, встановлювали: рівень паразитемії (відношення

числа інвазованих бабезій еритроцитів до їх загальної кількості в полі зору мікроскопа, в%).

Найбільш високий рівень паразитемії — від 23 до 30% — встановлений в квітні - травні у 10,6% собак з симптомами бабезіозу при високому ступені тяжкості. У решти 82,1% тварин навесні при легкому ступені захворювання рівень паразитемії становить від 2,7 до 7%. У різні роки досліджень показники рівня паразитемії у собак аналогічно корелювали зі ступенем тяжкості бабезіозу.

Гостра і надгостра форми бабезіоза відзначені у молодих собак, а також у дорослих тварин навесні внаслідок відсутності нестерильного імунітету і відповідно супер- або реінвазії в осінній сезон.

Восени випадки захворювання собак на бабезіоз характеризувалися переважно легким і середнім ступенем тяжкості при рівні паразитемії — від 2 до 20%.

Отже, важка форма бабезіозу встановлена навесні (квітень - травень) при показниках паразитемії від 23 до 30%, а легкий і середній ступень тяжкості при рівні паразитемії — від 2 до 20% — восени.

Висновки. В період 2019-20 років в умовах приватної ветеринарної клініки «Панда» м. Дніпро травень і вересень є найбільш небезпечними у виникненні бабезіозної інвазії собак, при цьому молоді тварини є більш уразливими. Важка форма бабезіозу встановлена навесні (квітень - травень) при показниках паразитемії від 23 до 30%, а легкий і середній ступень тяжкості при рівні паразитемії — від 2 до 20% — восени.

Література

1. Дуда Ю. В., Кунєва Л. В., Христян О. В. Показники білкового обміну кролів за пасалурозної інвазії. *Науково-технічний бюлетень Науково-дослідного центру біобезпеки та екологічного контролю ресурсів АПК*. 2017. Т. 5, № 1. С. 93–96.

2. Марчук М.М., Заїка Ю.Ю., Дуда Ю.В., Корейба Л.В. Поширення хвороб заразної та незаразної етіології серед собак розплідника «Звездное счастье» Криворізького району. *Сучасний стан і перспективи розвитку аграрного сектору України* : тези доповідей II Всеукраїнської наук.-практ. конф. ДДАЕУ, 2017. - С.77–80.

3. Прус М.П. Клінічні ознаки, морфологічні та біохімічні зміни крові собак, хворих на бабезіоз. *Вісник Білоцерків. держ. аграр. ун-ту*. - Вип. 16. - Біла Церква, 2001. - С. 151-157.

4. Прус М., Семенко О. Бабезіоз собак. *Мир ветеринари*. Ч. 1. 2011. № 1. С. 10–23.

5. Iguchi, A., Shiranaga, N., Matsuu, A., & Hikasa, Y. (2014). Efficacy of Malarone® in dogs naturally infected with *Babesia gibsoni*. *Journal of Veterinary Medical Science*, 76(9), 1291–1295.

6. Jain, K. J., Lakshmanan, B., Syamala, K., Praveena, J. E., & Aravindakshan, T. (2017). High prevalence of small *Babesia* species in canines of Kerala, South India. *Veterinary World*, 10(11), 1319–1323.

7. Прус М.П. Деякі питання епізоотології бабезіозу собак за даними ветеринарної клініки „Фауна-сервіс”. *Вісник БДАУ*. Біла Церква, 2008. Вип. 11. С. 100-103.

8. Прус М. П. Бабезіоз собак (епізоотологія, патогенез та заходи боротьби): автореф. дис.... докт. вет. наук: спец. 16.00.11. НУБіП України. Київ: 2006. 39 с.

9. Прус М.П., Галат В.Ф., Козачок В.С., Дідаш К.В., Краснянчук І.В., Семенко О.В. Епізоотична ситуація щодо бабезіозу собак у деяких містах України. Тези доп. 2-ї конф. проф.-викл. складу і аспірантів ННІВМЯБПАПК. К., 2007. С. 58.

10. Прус М. П., Семенко О. В., Галат М. В. Бабезіоз собак: монографія. Київ: «ЦК «Компринт», 2017. 259 с.